

Oslo, 27. mars 2012

Borgarting lagmannsrett
Postboks 8017 Dep.
0030 Oslo

ANKEERKLÆRING

TIL

NORGES HØYESTERETT

Sak nr: Borgarting lagmannsretts saksnummer 11-005463ASD-BORG/01

Ankende part:

Ivar Fæste
Gabels gate 40
0262 Oslo

Prosessfullmektig:

Advokat Aslak Førde (eventuelt til prøve)
Advokatfirmaet Hjort DA
Postboks 471 Sentrum
0105 Oslo

Ankemotpart:

Staten v/Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Prosessfullmektig:

Regjeringsadvokaten
v/advokat Kirsten Borge Berger
Postboks 8012 Dep.
0030 Oslo

1 INNLEDNING

Saken gjelder gyldigheten av Statens landbruksforvaltings (SLF) vedtak av 6. februar 2007 om å avslå en ekspropriasjonssøknad fra den ankende part, Ivar Fæste. Follo tingsrett avsa 15. oktober 2010 dom med slik slutning:

1. *Staten v/ Landbruks- og matdepartementet frifinnes.*
2. *Ivar Fæste betaler i saksomkostninger til staten v/Landbruks- og matdepartementet kr. 69.020 – sekstinitusenogtyve –.*

Dommen ble påanket til Borgarting lagmannsrett. Etter ankeforhandlinger avsa Borgarting lagmannsrett den 23. februar 2012 dom med slik slutning:

1. *Anken forkastes.*
2. *I saksomkostnader for lagmannsretten betaler Ivar Fæste til Staten v/ Landbruks- og matdepartementet 50 000 – femtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.*

Dommen ble forkynt for undertegnede den 27. februar 2012. Lagmannsrettens dom påankes med dette i sin helhet til Høyesterett, både for så vidt gjelder bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen.

2 KORT OM SAKENS BAKGRUNN

Lagmannsretten har redegjort for sakens bakgrunn på side 2 til 5 i dommen. Den ankende part har ingen særskilte innvendinger til den fremstillingen som der gis, men den faktiske bakgrunnen for saken kunne vært utdypet på enkelte punkter.

Lagmannsrettens dom mangler en nærmere redegjørelse for det arbeid som er nedlagt og de investeringer som gjort fra den ankende parts familie gjennom tre generasjoner. Da Georg Fæste overtok Emmerstad i om lag 1913, var stedet i svært dårlig forfatning. Stedet ble av Fæste satt i bedre stand. Innmarka ble grøftet og brakt i hevd og ny jord dyrket opp. I tillegg til å sette i stand eksisterende bygninger, ble hønsehus, grisehus, bryggerhus og potetkjeller satt opp av familien Fæste i familiens brukertid. Driften av gården var heltidsarbeid for familien Fæste, og besto av allsidig husdyrhold og grønnsaksdyrking. Emmerstad var frem til 1956 veiløs, og hadde fjorden som hovedatkomst. Familien Fæste var pådriver for at det skulle anlegges vei til området, og sørget også for at det ble lagt inn strøm på Emmerstad og seks andre plasser i 1939. I den forbindelse fremlegges:

Bilag 1 Avslag fra Vestby E-verk av 23. juni 1937

Bilag 2 Skisse over trase for stolper og ledninger

Bilag 3 Utbyggingsvedtak fra Vestby E-verk 27. april 1939

Erling Fæste sørget videre for at det ble lagt inn vann for at det ble innlagt vann på Emmerstad i 1948.

Emmerstad er således i ikke ubetydelig grad bygd opp, og senere brukt og holdt i hevd av familien Fæste gjennom nær 100 år, før leieforholdet ble avsluttet i januar 2012. Familien er senere ikke kompensert for det arbeid som er nedlagt i gården.

Videre er ikke omfanget av det pliktarbeidet som Fæste-familien utførte etter kontrakten av 1956/1957 beskrevet i dommen. Dette var et omfattende pliktarbeid som besto av å losse tømmerbiler, samt fortøye, og holde tilsyn med, tømmer som var kommet til Emmerstad og som skulle fraktes over Oslofjorden til Tofte Cellulosefabrikk. Hele familien måtte delta i arbeidet som innebar døgkontinuerlig arbeid og beredskap, også på søndager og helligdager. Arbeidet innebar mottak og oppfølging av flere tusen billass med tømmer årlig. Det vises til ankeutdraget side 33 og 257.

Avslutningsvis savnes en bredere omtale av statens vurdering av hjemmelsspørsmålet i forbindelse med klagebehandlingen i 1982. Lagmannsretten nøyer seg med å konstatere at klagen den gang ikke ble tatt til følge. Landsbruksdepartementet fant i første omgang, slik det fremgår av dommen, det tvilsomt om jordloven § 20 kom til anvendelse på familiens kontrakter, men tok ikke stilling til spørsmålet. I forbindelse med klagebehandlingen la imidlertid staten et annet syn til grunn. Det vises til ankeutdraget side 128 hvor det fremgår:

Departementet la ved sitt avslag av 13. juli til grunn at det var tvilsomt om de kontrakter familien Fæste har hatt på bruk og beboelse av plassen Emmerstad kommer inn under jordloven § 20 annet ledd. En fant det imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til dette spørsmålet, idet en mente at ekspropriasjonsgrepet ikke utvilsomt ville være mer til gagn enn skade. Departementet er etter de opplysninger som nå foreligger kommet til at familien Fæstes kontrakter kommer inn under jordloven § 20 annet ledd, men fortsatt under en del tvil.

I forlengelsen av dette savnes en omtale av hvilke opplysninger som departementet var blitt forelagt i forbindelse med klagebehandlingen, og som foranlediget at departementet justerte sitt syn på hjemmelen for ekspropriasjon. Som det fremgår av dokumentene fra klagebehandlingen, ble det avgitt sakkyndige vurderinger av Professor Dr. Juris Carl August Fleischer og Professor Hans Sevatdal, NLH (nå UMB), Institutt for jordskifte og eiendomsutforming Professor i eiendomsfag. Begge konkluderte med at familien Fæstes kontrakter falt inn under jordlovens ekspropriasjonsbestemmelser. Det vises til ankeutdraget side 90, 107 og 110. Også eieren av Hauger gård innhentet betenknninger som staten hadde gjennomgått og vurdert i forbindelse med klagebehandlingen. At staten under den første ekspropriasjonssøknaden la til grunn at det forelå ekspropriasjonshjemmel, er et sentralt faktisk forhold for bedømmelsen av forlikets innhold og forlikets betydning for senere søknader, jf. den prinsipale ankegrunnen under punkt 3 nedenfor.

